

מלים אחדות על תלבושות למחול

מאת משה בן-שאול

המוסיקה? (ה, שטימונג, קביעת הצבע).
הבימוי? (האם הדילוגים לגובה מאפשרים שמלות לרקד-
ניות. ואם שמלות — כיצד לעשותן כך שלא תהיינה שמלות-
רחוב אלא שמלות-במה.)

והדאי הוא שלכל יוצר (או טוב יותר: מעצב) תלבושות
דרכים משלו.

אישית עבדתי יחסית עם מעט כוריאוגרפים, ומגסיוני ברור
לי, שמוטב היה, "להחליף" כמה שפחות, ולעבוד עם המוכרים
לי, שכבר יש לנו שפה משותפת, הבנה הדדית.

מאידך, פתאום יש רצון, "לזרוק" את ההבנה כולה, את
השפה המשותפת, את ה"רמז-ודי", ולהתחיל בצורה אחרת,
מרעננת יותר, "משוגעת" יותר.

(מ. בן-שאול)

סקיצה למחול "הורה" ב, ענבל

בחושבי על יצירת, "בגד" חדש לרקדן או לרקדנית — אני
חושב קודם-לכל על, "עירום" מוחלט. כלומר: אני מהרהר כיצד
אוכל לעשות מה שפחות, כיצד אצייר (או אלביש) כמה
שפחות — כדי שהגוף בתנועה הוא שידבר.

סמל, צבע, ואולי צורה. מינימום הכרחי, מינימום כמותי.
כמובן, זה תלוי ברצונו של הכוריאוגרף, באופיו של המחול
— ומדובר, בעיקר, בעבודה לבאלט מודרני. לא לריקוד-עם,
בוודאי לא לריקוד פולקלוריסטי שבו, לעתים, הבגד עושה
את הריקוד.

לצייר התלבושות ולכוריאוגרף — עיניים כפולות. אני
משער, שרצוני כצייר יהיה, "לבנות" או, "למלא" את חלל הבמה
בתנועה של צבע. כל השאר הוא עניין של אסוציאציות, עניין
של דמיון, או גיבוש דברים שנאמרו לך על-ידי הכוריאוגרף
המתבטא, לפעמים, במשפטים היוליים לחלוטין כגון: "אני
רואה צבעים של ים, גוף... מקהלתי".

או: "אתה צריך להיות קרוב ככל האפשר לאדמה. משהו
שיהיה שורשי, ומשלנו...".

על השאלה: מהי הכוונה המדויקת ב"שלנו" — לרוב
אין תשובה נאותה.

ה"שלנו" במחול מודרני (שוב, לא פולקלור, אף לא, "ריקוד-
עם") לא מוסיף דבר. לפי שהאדמה — אלף גוונים לה. לים —
עשרות צלילים. למוסיקה המלווה את המחול, ותהיה זו מוסיקה
לגאטו ומלודית, או, סניקופית-אלקטרונית" — מאות צבעים.

*

רקדנים ו/או רקדניות הם עם מפונק ולא בלא צדק. לפיכך,
דברים מוסכמים מאליהם בפירוש הינם אלה:

על הלבוש להיות כה טוב, עשוי בצורה נפלאה כל-יך,
עד שעל הרוקד לחוש בו משוחרר, קליל ו, "חסר-זהירות"
לחלוטין, כדי שיוכל לבצע כל תנועה, ותהי המסובכת ביותר
(עפ"י דרישת הכוריאוגרף), ולא ייראה עילג, מגוחך, "מרמה".
על הלבוש להיות מתואם עם האור ופירושו (אור מסויים
הנופל על ירוק הופך אותו לשחור. אור, "מלוכלך", מלכלך את
הבגדים. אור עם תשקיפים צבעוניים משנה את כל מהות
הבגד). כן, עליו להיות מתואם עם צבעי הבסיס של התפאורה,
המסך האחורי או ה"גוף", במידה שההצגה היא בחוץ, מתחת
לכיפת הרקיע.

ועוד: על הלבוש, שהוא, לצערי, הפריט האחרון עליו
חושבים ביצירה — להיות מתואם ל... תקציב הכולל של ה-
פרודוקציה. ואין זה רע, כי, לעתים, וזאת יודע כל מתכנן ביגוד,
מסמרטוטים ניתן לעשות בגדי מלכות, וקטיפה סינטטית קלה
ורחיפה, "משחקת" עם האור, לעיתים, טוב יותר מאשר קטיפה
כבדה ואמיתית.

הבעיות הן רבות, ולמען האמת: זה מושך לכאן וזה מושך
לכאן. היוצר, הכוריאוגרף, התפאורן, הרקדן.

על מי לוותר?
עבודת האנסמבל תמיד מקשה, והויתורים צריכים להיות
הדדיים.

*

קשה יותר להסביר כיצד עובדים. מהי ההתחלה.

אתה רואה אותו בסגול-כהה, כ"פרק" אחד בתוך "ספר התלבושות" שהגית — ואילו הוא רוצה בשחור. האם עליך להתחשב ברצונו?

סוף-סוף, לא אתה המחולל, כי אם הוא.

*

הבגד אינו הכל. הוא אסתטיקה. הוא מוסיקה נעה ללא קול. הוא מצבר-רוח. גאמה של צבעי-בגד היא מקהלה תנועתית. היא "שדה של פרחים" — שפרח אחד קמל מקלקל בו את הכל.

*

ואגב, איך צריכה להניע אסת, או מירי, או רינה, או גבי — את רגלה? לאיזה גובה? ומהו ניתורו של הרקדן במרכז הבמה? ואיזה אור אתה (הכוריאוגרף), "מפיל" עליו ב"קיו" ת-שלישי?

שאלות יפות.

ואתה, שב ועשה!

ואף-על-פי-כן, פותחים תמיד ועם כולם בשיחה עניינית. לא בתיאוריות.

כמה רקדנים? כמה רקדניות?

היש "משהו" נוסף על הבמה.

האם ה"בנייה" היא "רחבה"...

האם אתה רוצה לספר לי משהו על "צירתך" — או אין בה שום סיפור.

זהו הדו-שיח הראשון, הקצר, הממצה.

לאחר-מכן באים המיתווים (סקיצות). כתמי-צבע ראשינים.

דמויות ואפשרויות בשחור-לבן.

הבחירה הראשונה של הכוריאוגרף.

הסקיצות הצבעוניות המושלמות יותר. צירוף דוגמאות של בדים. הבאת העבודה לפני הרקדנים — והתופרת... המעירה את הערותיה המקצועיות.

לא. ובכל זאת, אין זה כל-כך פשוט.

אתה, "חולם" על לבן — ואילו ה"פרימה" טוענת שזה

משמין, שזה מכער, שזה מרחיב. עליך להתחשב בה.

(מ' בן-שאול)

סקיצה לבאלט קלאסי

(מ. בן-שאול)

סקיצה לדמות מתוך "מעשה בחייל"